

Nr 1031

Av herr **Ernulf m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 40, med förslag till ändring i regeringsformen, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1190 i Andra kammaren)

Den omläggning av riksdagens utskottsorganisation som föreslås i proposition nr 40 anser vi i hög grad motiverad. Övergången till ett system med fackutskott, som i princip bereder alla riksdagsfrågor inom ett ämnesområde, vare sig det gäller lagstiftning, utgiftsanslag eller något annat, är enligt vår mening ägnad att effektivisera utskottsarbetet. Vi kommer i denna motion endast att föreslå ett par mindre ändringar som syftar till att göra systemet något smidigare än enligt förslaget i propositionen.

Departementschefen ansluter sig i propositionen i allt väsentligt till det betänkande från grundlagberedningen som ligger till grund för propositionen. Beredningen uttalar i betänkandet (se s. 86—87 i prop.) att huvud dragen i utskottsväsendet bör fixeras genom rambestämmelser i regeringsformen och riksdagsordningen men att den närmare utformningen av utskottsorganisationen bör anges i en författning som utan dröjsmål kan ändras av riksdagen. I enlighet härmed bör enligt beredningen föreskrift ges i riksdagsordningen om bl. a. ett visst lägsta antal ständiga utskott, så att syftet med obligatorisk utskottsberedning av riksdagsärendena säkerställs.

Vi godtar de angivna synpunkterna. Med utgångspunkt i dem anser vi det emellertid inte motiverat att i riksdagsordningen föreskriva ett så högt minimiantal utskott som sexton, vilket synes motsvara vad grundlagberedningen räknat med som lämpligt faktiskt antal under nuvarande förhållanden. Om syftet med ett minimiantal, såsom ovan sagts, är att säkerställa syftet med beredningstvånget, förefaller ett betydligt lägre minimiantal tillräckligt. Vi förordar att detta antal bestäms till tolv, inräknat de obligatoriska konstitutions- och finansutskotten. En sådan sänkning av minimiantalet behöver självfallet inte i och för sig påverka bestämmandet av det *faktiska* antalet.

Enligt propositionen, liksom enligt beredningens förslag, skall varje utskott ha minst 15 ordinarie ledamöter. Vi föreslår en sänkning av detta minimiantal till 13. Anledningen härtill är att grundlagberedningen förutsätter att sexton utskott med vardera minst 15 ordinarie ledamöter skall

inrättas nästa år. Detta innebär minst 240 ordinarie utskottsledamöter. Vi vill emellertid betona angelägenheten både av att suppleant finns att tillgå vid förfall för ordinarie ledamot och av att möjlighet finns för ordinarie ledamot att låta suppleant inträda då så befins lämpligt utan att förfall föreligger för den ordinarie ledamoten. Det kan t. ex. vara fråga om ett ärende, där suppleanten har särskild sakkunskap. Detta förutsätter emellertid att antalet riksdagsledamöter med ordinarie utskottsplats inte är alltför stort i förhållande till antalet av dem som är suppleanter. Som en praktisk norm vill vi göra gällande att två ordinarie ledamöter i ett utskott bör ha åtminstone en suppleant som inte samtidigt är ordinarie ledamot av något annat utskott. Detta gör en viss begränsning nödvändig av antalet ordinarie utskottsplatser i förhållande till det minimiantal om 240 som propositionen utgår ifrån. För att erhålla denna begränsning bör enligt vår mening i första hand övervägas att minska antalet utskott från det förutsatta antalet om sexton till femton eller måhända fjorton. För den händelse detta skulle visa sig inte vara genomförbart utan stora olägenheter bör enligt vår mening antalet ledamöter i utskotten eller i några av dem kunna nedbringas till tretton.

På ytterligare en punkt önskar vi en ändring av det föreliggande förslaget. Enligt den föreslagna lydelsen av § 45 i riksdagsordningen skall rätt att avge reservation till ett utskottsbetänkande föreligga endast för utskottsledamot som förlorat vid omröstning inom utskottet. Härigenom skulle den möjlighet försvinna som nu enligt praxis åtminstone i vissa utskott föreligger för en ledamot att icke delta i omröstningen, som ofta sker före utlåtandets justering, och att först vid justeringen anmäla eventuell reservation. Denna möjlighet synes vara av värde i vissa fall och bör därför enligt vår mening inte borttagas. Någon olägenhet av densamma i de utskott som tillämpar denna praxis har vi inte förspört.

Vi föreslår alltså att satsen "som förlorat vid omröstningen inom utskott" utgår ur lagtexten.

På grund av det anförda hemställer vi,

att riksdagen — med förklaring att propositionen inte kunnat antagas i oförändrat skick — måtte antaga propositionen med den ändring att §§ 36, 37 och 45 i riksdagsordningen erhåller följande, som *utskottets* förslag betecknade lydelse.

(Propositionens förslag)

Varje riksdag skall inom sig till-
sätta ett konstitutionsutskott och
ett finansutskott samt ytterligare
ständiga utskott till det antal riks-
dagen föreskriver enligt 78 §. Det
sammanlagda antalet ständiga ut-
skott skall vara minst *sexton*.

Riksdagen äger — — — stän-
digt utskott.

Antalet ledamöter i utskott skall
vara udda och minst *femton*. Anta-
let ledamöter i ständigt utskott be-
stämmer i föreskrifter som riksdagen
meddelar enligt 78 §.

För ledamöterna — — — riks-
dagen bestämmer.

Omröstning inom utskott — —
— ordföranden biträder.

*Ledamot, som förlorat vid om-
röstning inom utskott, äger till ut-
skottets betänkande foga reserva-
tion med yrkande. Betänkandet må
dock icke fördröjas därigenom.*

Stockholm den 19 mars 1970

Gudmund Ernulf (fp)

Erik Alexanderson (fp)

Bo Skårman (fp)

Nils Theodor Larsson (cp)

Olle Eriksson (cp)

(Utskottets förslag)

§ 36.

Varje riksdag skall inom sig till-
sätta ett konstitutionsutskott och
ett finansutskott samt ytterligare
ständiga utskott till det antal riks-
dagen föreskriver enligt 78 §. Det
sammanlagda antalet ständiga ut-
skott skall vara minst *tolv*.

Riksdagen äger — — — stän-
digt utskott.

§ 37.

Antalet ledamöter i utskott skall
vara udda och minst *tretton*. Anta-
let ledamöter i ständigt utskott be-
stämmer i föreskrifter som riksdagen
meddelar enligt 78 §.

För ledamöterna — — — riks-
dagen bestämmer.

§ 45.

Omröstning inom utskott — —
— ordföranden biträder.

*Ledamot äger till utskottets be-
tänkande foga reservation med yr-
kande. Betänkandet må dock icke
fördröjas därigenom.*